

tværtimod, den mindre Risiko, som man derved paatager sig, nemlig i kvantitativ Henseende, er Noget, som jeg tror, man lægger ikke ringe Vægt paa. Jeg tror ogsaa, at Erfaringen viser, at der ikke er blevet tabt noget Synderligt ved saadanne mindre Laan. Den næste Betænkelse er den af mig tidligere omtalte og af den ærede foregaaende Aaler fremhævede, nemlig de store Realisationsomkostninger i Tilfælde af Salg. Men jeg tror ikke, at denne Betragtning for de fleste Laanebestyrelser er nogen Hindring for at give saadanne mindre Laan, naar de finde, at Sikkerheden er passende. Det forekommer mig derfor, at inden man gaar ind paa noget Saadant, som her er foreslaaet, kunde det vel forstjenes en Undersøgelse, om ikke de nu bestaaende Kreditforeninger maatte være villige til at nedsætte deres Minimum af Laan, og navnlig, om ikke Kreditforeningen for de nørrejydske Landeieendomme skulde være villig til at nedsætte det Minimum, som engang er fastsat i dens Statuter, men som nu staar som en ren Anomali. Naar saa dertil kommer, at man kan sørge for, at Omkostningerne ved Laan til disse mindre Landeieendomsbesiddere blive betydelig mindre, end de nu ere, forekommer det mig, at det vel kunde være et Spørgsmaal, om ikke Alt, hvad der med Billighed kunde forlanges, vilde være opnaaet, og om der virkelig skulde være Trang til nye Laaneinstituter. Jeg mener, at man saa meget mere maa betænke sig paa at oprette saadanne nye Laaneinstituter, som det — hvad den foregaaende ærede Aaler berørte, og hvad jeg ikke kan Andet end tillægge en ganske overordentlig stor Betydning — er et Spørgsmaal, om det overhovedet er rigtigt at stifte saadanne Kreditforeninger blot af Husmænd. Det er netop Hensynet til den solidariske Ansvarlighed, som Interesjenterne i en saadan Kreditforening skulle paatage sig, der fremkalder dette Spørgsmaal, som synes at være af afgjørende Vægt. Saaledes som Forholdene ere i de nu bestaaende Kreditforeninger, tror jeg, at Interesjenterne uden Betænkelse kunne se paa den solidariske Ansvarlighed, som de have underkastet sig; men ganske anderledes forekommer det mig, at Forholdet maa være i en Forening, der bestaar blot af Husmænd. Efter min Formening vil en forsigtig Mand virkelig betænke sig to Gange, inden han gaar ind paa at gjøre sig solidarisk ansvarlig i en Forening, hvor der ikke er andre end gennemgaaende Smaaamænd. Det er en Sag, som synes mig at være af største Bigtighed at betænke, om det i Virkeligheden af de af mig nævnte Grunde er rigtigt at oprette en Forening blot af Husmænd. Jeg tror derfor, at der ved denne Sag i det Hele er adskillige Punkter, som vel kunne forstjenes Landstingets alvorlige Overveelse, inden det gaar ind paa dem.

Lomborg: Jeg for mit Vedkommende kan i det Væsentlige tiltræde den Tanke, som lig-

ger til Grund for Forslaget, naar den Sum, som er ansat for de paagældende Eiendommens Værdi, kunde blive forhøjet, thi jeg tror, at 2,500 Kr. er en saa ringe Sum, at vi temmelig trygt tør gaa noget højere, uden at man derved kommer til at gjøre Uret; jeg mener navnlig, at man kan tage Eiendomme med til en Værdi af 4,000 Kr. Folk med saa smaa Eiendomme sidde for det Meste i saa ringe Raar, at de overmaade vel kunne trænge til at faae en saadan Understøttelse som den, der er tilsigtet i det paagældende Lovforslag. Jeg kan fuldt ud være enig i, at der tilstaaes de Begunstigelser, der ere ansøgte, og jeg tror, at det er aldeles betimeligt, at Statens Sikkerhed er tilbuddt for de af Kreditforeningerne udstedte Obligationer. Jeg tror, at slige Foreninger ville have en saare gavnlig Betydning for Smaaakaarsfolks personlige Selvstændighed. De ere nemlig i forskjellig Retning udsatte for at blive trykkede ved. Siden af de trange Raar, under hvilke de iøvrigt leve, og jeg for mit Vedkommende kan derfor være med til at ønske, at Forslaget skal fremmes. Hvis man blev staaende ved Eiendomme til en Værdi af 2,500 Kr., tror jeg, det vil gjøre, at Kreditforeningerne slet ikke kom i Virksomhed; thi efter de i Anmærkningerne foreliggende Oplysninger er der i 5 Aar kun bevilget Laan af indtil 1,000 Kr.s Størrelse til en samlet Sum af 456,000 Kr., saa at det i et Aar kun udgjør 90,000 Kr., men tager man derimod Laan indtil 2,000 Kr. med, faar man netop et Beløb i de 5 Aar af 2,726,000 Kr., hvilket aarløst er 545,200 Kr. Paa denne Maade tror jeg, at Kreditforeningerne ville kunne sættes i Virksomhed, og jeg vil meget anbefale, at der gaaes op til det Beløb, som jeg har ansøgt, nemlig 4,000 Kr.

Det er ansøgt, at Gjældsbrevene skulle udfærdiges til Løst 1 Kr., det kan jeg godt være med til, men jeg mener dog, at for Laan indtil 600 Kr. burde det kun være $\frac{1}{6}$ pCt.; de smaa Summer taale ikke at have synderlige Udgifter. Jeg mener ogsaa med Hensyn til Panteattesterne, om hvilke det er ansøgt, at de skulle besørjes af Kreditforeningernes Bestyrelse, at Laantagerne skulle selv være berettigede til at forlange dem hos vedkommende Rettsbetjent. Der kunde nemlig gives dem en Paategning om, at de kun vare udfærdigede til Benyttelse ved disse Laan, noget Lignende, som man kender fra Loven af 8de Marts 1856 med Hensyn til Panteattester til Brug ved Brandvæsenet. Jeg kunde ogsaa være med til en Tilspøelse om, at senere Ciere af den pantstillede Eiendom skulle personligt hæfte for det engang optagne Laan, uden at det behøves at udfærdige ny Obligation ved Cierrisfe, ligesom til, at Realisationsomkostningerne betydeligt nedsattes, men det kan jo blive gjort til Gjenstand for nærmere Omtale i det Udvalg, som jeg haaber vil blive nedsat.